

כוונת ברכת המעביר שנה שיעור 3

These are the parts we read. Parts we read and explained are highlighted.

א. שער הכוונות דרושי הלילה דרוש ה

וסוד הענין הוא לפי שעתה רוצה האדם לישן, והשינה היא אחד מששים במיתה. ובפרט עתה שכונתך היא להעלות נפשך בסוד מ"ן למעלה (כנזכר בדרושים שקדמו), ולכן צריך שתחשוב בעצמך כאילו עתה אתה נפטר מן העולם ורצונך להעלות נפשך למעלה כנזכר. והנה בהיות החטאים מצויים בנפש - הקליפות דביקים בה ואינן מניחין אותה לעלות. ולכן באמריך הוידוי בלב שלם מתפרדין הקליפות מנפשך אשר בעולם העשיה ואז על ידי כן תוכל לעלות לעולמות העליונים

גם טוב מאד לכוין בארבע מיני כוונות ויחודים שביארתי בדרוש אחרון של הציצית (שער הכוונות דרושי ציצית, דרוש ז'), שהם מועילים לתקן ד' מיני מצות אם פגם האדם בהם ועי"ש, והם ציצית ותפילין וק"ש ותפלה.

ואח"כ תכוין כאילו נפטרת מעולם העשיה ונפשך עולה מעשיה אל היצירה. ותכוין ממש כאילו נפשך פורחת ועולה בעת הזה מעולם העשיה אל היצירה, והעליה זו היא בכח שם מ"ב -- אבגית"ץ כו' שקוצי"ת -- שהם ז' שמות כנגד ז' ספירות מחדש עד מלכות. ולכן אחר הוידוי עם הכוונות הנזכר תאמר תפלת "אנא בכח כו'". ואל תזכור שם בן מ"ב בפיו ממש, אבל תכוין איך נרמז בר"ת של תפלה זו דאנא בכח כו'.

גם טוב מאד לכוין בהעלותך נפשך ורוחך ונשמתך על ידי ג' מיני מ"ב הנזכר לעיל, שתכוין לשתף ולחבר עמך כל הנשמות והרוחות והנפשות של ישראל אשר אין בהם כח לעלות מעצמם, ותכוין להעלותם עמך. ובפרט אם אתה בקי ומכיר בשרשי הנשמות ויודע ומכיר בנשמות של אהוביך וקרוביך וחביריך שתעלם עמך.

ודע שצריך תיכף אחר פסוק זה לישן ולא יהרהר בנתיים בהרהור אחר כלל. ואם אינך יכול לישן תיכף - צריך שתכוין במחשבתך ותעסוק באיזה דרוש הנוגע לבחינת הנוקבא דז"א, לפי ששם הוא עליית נשמתך עתה כנ"ל.

ב. שער התפלה ענין דרושי הלילה דרוש ו'

ועתה נבאר בנין נוקבא דז"א. כי הנה בהגיע עת אצילות ת"ת ז"א כנ"ל -- אז תיכף נקיב נקב באחורי חזה שלו, ושם נאצלה ראש הנוקבא כנזכר באדרא רבא (זוהר ח"ג קמא, ב). והענין הוא כי ז"א כלול מ' ספירות

בהתחברו עם המלכות, אמנם עדיין עתה בעת הזו שהוא בתחילת אצילותה אין במלכות הזו רק חלק עשירי שבה בלבד, ואינה נקראת רק בחינת "נקודה קטנה" כנודע. ואח"כ התחיל המאציל לתקנה ולהגדילה ולעשותה פרצוף גמור כלול מ' ספירות על ידי ט' נקודות שהוסיף בה כנזכר.

וזה ענין תיקונה והגדלתה. כי בתחילה מבחינת האחוריים דנה"י דז"א נעשו בה ג' מוחין חב"ד. אבל נודע כי כל שיעור קומתה הוא שיעור אורך שמן החזה שלו ולמטה, והוא כי הירכין שלו נחלקים לפרקין כנודע, באופן שמן הת"ת שלו דמן החזה ולמטה נעשה הכתר שבה, ומן אחורי נה"י שבו נעשו כל ט' ספירות שבה, מחכמה עד מלכות שבה כנודע אצלינו. וכבר נתבאר כי לסיבה זו נקרא הנקבה בשם אות ד"לת, כי שיעור קומתה אינו רק כנגד ד' ספירות אלו בלבד.

אבל אין זה רק בהיותה אחור באחור. ואחר שחזרת פנים בפנים נקראת ה"א על דרך מה שאמרו בסבא דמשפטים (זהר חלק ב קד, א) בסוד יהודה דאתקריאת ד"לת ואתקריאת ה"א, דא מסכנו ודא עתירו. והענין הוא כי בהיותה אחור באחור כנגד ד' ספירות אלו נקראת ד"לת -- דלה ועניה, היושבת באחור. ובחזרת פב"פ אז נקראת ה"א בסוד העושר, כי כבר זכתה לחזור אפין באפין. והבן כלל זה של ד"לת ושל ה"א היטב.

והנה נמצא כי בהיותה באחור היא טפילה אליו וצריכה אליו שיאיר בה. והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה -- אבל אינו מביט אלא במקום החזה שבו, ומשם נוקב אור עיניו ויוצא לאחור ומאיר בה כפי מה שהיה באצילות עצמו. ובהיות הוא מביט בה -- גם אריך אנפין מביט ומשגיח ומסתכל בז"א (כנזכר באדרא רבא). ואחר שנתקנה באחור כשבא ע"ש עלה ברצון המאציל העליון להחזירה פנים בפנים ויהיה זווגם שלם כי בהיותם אחור באחור אז זווגם ג"כ הוא אחור באחור.

ועוד כי בהיותה באחור צריכה להיות ג"כ הנקבה גרועה וקטנה ממנו לפי שהנה היא אז מקבלת הארה ע"י בעלה ולכן רצה להחזירה בפנים שיהיו שניהם שוים.

ואז מה עשה? הפיל ה' אלקים תרדמה על האדם שהוא ז"א, ולא אשתאר ביה רק קיסטא דחיותא. וביאור מילת "קיסטא דחיותא" הנזכר בזוהר בכמה מקומות ר"ל מדת החיים, פי' שעתה חזר ז"א להיותו כבראשונה כמדתו שלא היו בעת אצילותו רק ו' קצוות בלבד כנ"ל, ובהיותו חוזר אל מדתו הראשונה אין בו כח להאיר בנוקבא ולהשפיע בה, לפי שאז אין בז"א רק ו' קצוות בלבד ונוקבא אין בה בחינת מוחין ושום אבר מן גופא, רק חלק עשירי מעשרה חלקים שיש לה בגדלותה כנ"ל.

והנה כשאין בו רק ו' קצוות אין בו בחינת חיות רק אותו חלק העשירי מן החיות שהיה לו שהוא מגיע לנוקבא, ואז נחלק אותו החיות (שאינו רק חלק העשירי בלבד) ונחלק בו' קצוות ובמלכות שבו. וזהו ביאור קיסטא דחיותא כי הוא מדת חיי ז"א בהיותו בבחינת אצילות בן ו' קצוות בלבד. ובשער הפסוקים פר' וישב בפסוק "ויוסף הורד מצרימה" נתבאר ענין השינה והחלום והפתרון מה ענינם באר היטב.

ואחר שחזר ז"א אל מדתו הראשונה בן ו' קצוות בלבד -- נסתמו עיניו ועפעפיו ולא יכול להשגיח ולהאיר בנוקבא כבראשונה. וגם הסתכלות אריך אנפין בו נחסרה ממנו. וכנגד הסתלקות הארת עיני אריך אנפין ממנו אמר "המפיל חבלי שינה על עיני", כי בחסרון הסתכלות עליון בו נפלה שינה בעיניו. ומזה נמשך כי גם הוא סילק הארתו והשגחתו בנוקבא, וסגר עיניו בעפעפיו ולא נסתכל בה, וכנגד זה אמר "ותנומה על עפעפי".

ונמצא כי כמו שז"א חזר למדתו הראשונה -- כן נוקבא (אחר אשר הגדילה אחור באחור פרצוף שלם כנזכר) חזרה למדתה הראשונה להיותה בסוד נקודה קטנה ע"י הפלת התרדמה כנזכר. ולכן עתה נקראת "צלע" ולא "פרצוף". וזהו שאמר הכתוב "ויקח אחת מצלעותיו". ואחר שנתמעטה נסרה המאציל מאחוריו והעלה אותה למעלה כנגד הפנים דז"א ואז האיר בה אריך אנפין והשלים תיקונה והגדילה ובנאה בנין

שלם כמו שהיה בעלה בתחילה. ונמצאו עתה שניהם שוין ממש זה כזה, אדם וחיה. ואח"כ חזרה הבינה להלביש נה"י שלה ברישא דז"א לעשות לו מוחין כנ"ל. ונמצא כי אז היו שניהם פנים בפנים.

אבל צריך שתדע כי יש שני בחינות של פנים בפנים.

בחינה הא' היא זו שזכרנו עתה כי נעשו פב"פ ע"י המאציל העליון ואז באו אל הנקב' גם היא בחינת פנים מלמעלה מן המקום שנמשכו בחינת הפנים של ז"א.

בחינה השנית היא כי אעפ"י שחוזרים פב"פ -- הוא מכנגד החזה דז"א ולמטה, כשיעור שהיתה עומדת בתחילה מאחוריו, חזרה עתה להיות בפניו שיעור ההוא עצמו בלבד, ואז נכנסין אורות הנה"י דז"א מצד בחינת הפנים שלהם ומאירים בה ונעשים בה ג' מוחים ואינם נמשכים מלמעלה כנזכר, כי כן עד"ז בהיותה מאחוריו היו מאירים אחורי' דנה"י שלו בה ונעשו בה ג' מוחין כנז"ל.

וצריך שתדע שאין הכונה לומר שהנה"י שלו נעשו ממש מוחין דילה -- אמנם הכוונה היא שהנה"י שלו מאירין בגלגלתא דילה ואז נעשה מהם גלגלתא א' לקבל בתוכה מוחין עלאין שיבואו אליה, אבל אפשר שלפעמים אין בנקבה רק ג' אורות אלו דנה"י דז"א לבדם בסוד מוחין דנוקבא. ולפעמים יש גרעון אחר גרוע מכל זה והוא שאפילו ג' האורות האלו דנה"י דז"א לבדם אינם בה בסוד מוחין, רק בחינת ניצוצות מתנוצצות מהם, ובחינה זו השלישית היא בחינת מוחין דנוקבא בימי החול שלא בזמן התפלה. והסתכל ג' מיני מוחין אלו של הנוקבא וזכרם.

ונמצא מכל זה הנ"ל שאריך אנפין הוא המפיל שינה על עיני ז"א שלא להסתכל בו וחוזר לבחינת ו' קצוות, ועי"כ נמשכת תנומה על עפעפי ז"א מלהשגיח בנוקבא, וגם היא חוזרת לבחינת נקודה אחת. ואח"כ אריך אנפין הנזכר עצמו -- מגדיל ומאיר את הנוקבא כנ"ל. וכנגד זה אנו אומרים "ומאיר לאישון בת עין", כי אריך אנפין מאיר בנקבה הנקראת "אישון בת עין" כנודע.

והענין הוא כי בהיות המלכות בסוד נקודה, אין בה פרצוף שלם רק נקודה אחת כלולה מי' ספירות, אבל אינם בה בפרטות. ותמיד המלכות עומדת בבחינת נקודה כנודע עד שאנו צריכים לבנותה בנין גמור ע"י ברכת אבות כנ"ל, ואז בהיותה בסוד נקודה זו -- אז נקראת המלכות "אישון בת עין" בכל ספר הזוהר והתיקונים. וזכור היטיב כלל זה. וזה ענין אומרו "ומאיר לאישון בת עין" שהוא הנקודה הזאת. וע"י הארתו בה מגדילה ונעשית פרצוף גמור כנ"ל.

וצריך שתדע כי זו הנקודה יכולה לעמוד עם ז"א פב"פ בכל עת וזמן. וזכור גם זה. ועיין בהקדמת ביאור תפלות ר"ה, ושם נתבאר היטב ענין ומאיר לאישון בת עין. וגם בדרוש התפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה -- נתבאר היטב טעם לזה שהנקודה הזו היא בחינת הכתר שבה ושאר הט' נקודות באים לה בסוד תוספת לבד.

הכלל העולה מכל זה, כי כל מה שנעשה בערב שבת בראשית נעשה עתה בכל לילה כדי שבשחרית בברכת שים שלום תחזור עמו פנים בפנים. וכבר נת"ל כי יש ב' בחינות פב"פ, ונמצא כי עתה בלילה הגבורות והדינים אשר מצד הנקבה מתגברין והיא הולכת ונגדלת -- עד שנמצא שבעת הבקר כל גבורותיה מתחברו' בנקודת ציון שבה, ושם נעשה הזווג בסוד ה' גבורות שבנקודת ציון שבה. ובזה יתבאר לך ענין שליטת הנקבה בלילה הנזכר בזוהר, לפי שהזכר אין לו שליטה אז כי נפלה שינה על עיניו, וביאת אתמסר בידהא בסוד "ותקם בעוד לילה כו" כנודע.

ועתה נבאר כונת ברכה זו יותר דרך סוד ורמז עם שהכל כונה א' היא עם מה שביארנו עתה והכל נקשר זב"ז הכה הסתכלות והארה העליונה נמשך מן הויה דע"ב דיודין אל הויה דס"ג ומשם אל הויה דמ"ה דאלפין ומשם אל הויה דב"ן דההין אבל כל זה הוא בסוד מדת יום כי השפע נמשך דרך הזכר כי הוא הגובר והשולט ביום אבל בלילה שאז מדת לילה גוברת נמשכה הארה מן הויה דע"ב דיודין עצמה דרך ישר אל הויה דב"ן דמלוי ההין ואז מתמלאת גם היא ונעשית ביוזן כמו הראשונה ולהיות כן צריך שתתלק ההארה מהויה דס"ג והויה דמ"ה וכל זה נרמז בברכה זו של המפיל חבלי שינה על עיני היא הסתלקו' הארה מהויה דס"ג הנקרא עיני לפי שיש במילוייה ג' יודין הנק' עיינין כנז' בתיקונים תי' ע' ותנומה על עפעפי היא הסתלקות ההארה מהויה דמ"ה דאלפין ונק' עפעפי כי הוא לבוש אל הויה דס"ג כנודע כי שלש אלפין דמ"ה בהם מתלבשין ג' יודין דס"ג כי אות יוד במילואה מצוירת באות א' כזה א' כמבואר אצלנו וגם ט"א כי ציור האלפין הם ממש כדמו' עפעפי כי ב' יודין א' עליונה וא' תחתונה הם כדמות ב' עפעפיים וע"י הסתלקות ההארה משתייהם נמשכת הארת הויה דע"ב דיודין אל הויה דב"ן דההין שהיא המלכות הנקרא אישון בת עין. וענין ההארה הזאת הוא בחינת התהפכותה להיותה מילואה ג"כ ביודין כמו ההויה העליונה כנז'.